

การประยุกต์ใช้วิถีวัฒนธรรมชุมชนของอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ในการควบคุมอาชญากรรม

The Applications by the Cultural Community of Amphoe Sam Khok, Pathum Thani Province in the Crime Control

อัศคร ไชยพงษ์¹ วชิรวิชัย อธิธินาสุภวิชัย² และ ศุภัทธญา วีระกุล³
Akkakorn Chaiyapong¹ Vachiravitch Ittithanasuphavitch² and Supatchaya Weerakul³

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้วิถีวัฒนธรรมชุมชนของอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ในการควบคุมอาชญากรรม ผู้ศึกษามีประเด็นศึกษาถึงวิถีวัฒนธรรมชุมชน กลไกและการประยุกต์ใช้ในการควบคุมอาชญากรรม โดยมีวิถีวัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือโดยการนำเอาวิถีความเชื่อและค่านิยมของชุมชนมาควบคุมการเกิดอาชญากรรม โดยวิถีวัฒนธรรมชุมชนของชาวมอญในอำเภอสามโคก พบว่า ชาวมอญในอำเภอสามโคกได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยชาวมอญมีประเพณีความเชื่อในเรื่องการนับถือพุทธศาสนา พิธีซึ่งเป็นเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปกป้องคุ้มครองคนในชุมชน และให้ความสำคัญกับบุตรชายคนหัวปีเพราะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เก็บสมบัติประจำตัวผี ด้วยความเชื่อดังกล่าวทำให้บุตรชายของชาวมอญต้องเคร่งครัดในเรื่องความประพฤติ ยึดมั่นประเพณีและไม่กระทำความผิดจึงถือว่าความเชื่อดังกล่าวส่งผลดีต่อการควบคุมอาชญากรรมอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีประเพณีอื่นๆ เช่น งานศพ สงกรานต์ ออกพรรษาและตักบาตรพระ ร้อย รวมถึงอัตลักษณ์ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนคือ การกวนข้าวทิพย์ เป็นกระบวนการที่สร้างความสามัคคีให้กับชุมชน การให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโสและปฏิบัติตามประเพณีเก่าแก่อันดีงามของชุมชนเป็นอีกกลไกหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมกับวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสามารถลดอัตราการเกิดอาชญากรรมในชุมชนได้ วิถีวัฒนธรรมของชาวมอญจึงเป็นกลไกทางสังคมที่สามารถควบคุมอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพจึงนับเป็นพื้นที่ต้นแบบในการนำประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อที่เป็นวิถีวัฒนธรรมของชุมชนไปประยุกต์ใช้ในการควบคุมอาชญากรรมในชุมชนหรืออำเภออื่นๆ ได้ ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนและส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของวิถีวัฒนธรรมชุมชนโดยภาครัฐรวมตลอดถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายจะต้องเข้าใจและยอมรับวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมกับประชาชนในกิจกรรมของชุมชน

คำสำคัญ: การประยุกต์ วิถีวัฒนธรรม การควบคุมอาชญากรรม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

¹ Assistant Professor/Bachelor of Laws Program/Faculty of Laws/Suratthani Rajabhat University.

² นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาอาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

² Ph.D Student/Doctor of Philosophy Program in Criminology, Justice Administration and Society/Faculty of Social Sciences and Humanities/Mahidol University.

³ อาจารย์ประจำ, หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

³ Lecturer/Bachelor of Laws Program/Faculty of Law/Suratthani Rajabhat University.

Abstract

The apply of community culture lifestyle of peoples in Amphoe Samkhok, Pathum Thani Province towards crime control were origin from the researcher's interesting to study about the apply their community culture lifestyle to be mechanism to control crime in this area, especially using of Social values, and beliefs in the community to be the main instruments. Following to the study about Mon descendance peoples resides in Amphoe Samkhok by the researcher, it reveals that the group of their ancestor were moved to reside in this area since the Ayuthaya era. Most of the Mon descendance peoples respects to the Bhudism, including the believe as "Pee" (ghost) is liken be the sacred that always protecting to all of the peoples in community. Furthermore, in each family believed that eldest son is regards to the important person, because of his responsible to keep that private property of the ghost. With this belief, eldest son of Mon descendance peoples should be stricted in traditions and to be good behavior man. Then, the belief becomes good effect for crime control, implicitly. Other traditions such as: funeral ceremony; Sonkran; the end of Buddhist lent and give food offering to hundred Buddhist monk on boat; including to the rice porridge stirring tradition that always made of unity in the Mon descendance peoples in the community. Tradition towards respect to elder peoples, and to follows that other old and fine tradition and culture is the important mechanism of the community for participation of children and youth group, including to be good mechanism of crime protect and control. Because of the community culture lifestyle of Mon descendance peoples in Amphoe Samkhok is the effective social mechanism for crime control. Thus, it becomes to be role model for other communities for applying of community culture lifestyle likes traditions; cultures; and beliefs to be instrument for crime control. The results as above-mentioned were indicated that co-operation amongs each of public sector, making knowledge about important of community culture lifestyle for all over people, and to understanding and accept to community culture lifestyle by legal officers and government sectors is the most important, especially in the applying of community culture lifestyle to be mechanism of crime control.

Key words: Applying, Culture Lifestyle, Crime Control, Amphoe Samkhok Pathum Thani Province

บทนำ

มนุษย์ได้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นชุมชนมีความสัมพันธ์กันเป็นสังคมซึ่งในเวลาต่อมาจำนวนได้เพิ่มขยายมากขึ้น การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะย่อมมีปัญหาเกิดขึ้น มนุษย์จึงได้สร้างกฎเกณฑ์ วิธีปฏิบัติต่อกัน เพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกันให้ได้อย่างปกติสุข ในการที่มนุษย์สร้างกฎเกณฑ์ กติกา การอยู่ร่วมกันดังกล่าวนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนปฏิบัติตนให้เป็นที่เสียหายแก่บุคคลอื่นอาจจะถูกลงโทษจากสังคมหรือจากหมู่คณะ (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2556: 10) หรือจากผู้นำของชุมชนหรือสังคม ดังนั้นสังคมจึงกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับแนวปฏิบัติหรือวิถีประชา

ของตนในสังคม มนุษย์ได้สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและสืบเผ่าพันธุ์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2556: 12) วัฒนธรรมเป็นสิ่งมนุษย์สร้างขึ้นมา เมื่อมนุษย์มาอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน มนุษย์จึงตกลงยอมรับกันว่าจะกำหนดกฎเกณฑ์ พฤติกรรมอย่างไรที่ควรจะทำปฏิบัติ เพื่อให้สมาชิกยึดถือตรงกัน (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2556: 13)

วัฒนธรรมมีความหลากหลายซึ่งอาจจะเป็นวัฒนธรรมด้านนามธรรม เช่น ความเชื่อ อุดมคติ ค่านิยม หรืออาจเป็นวัฒนธรรมทางรูปธรรมหรือทางวัตถุ เช่น ดิग् วิดี อาคารต่างๆ ดังนั้นวัฒนธรรมเป็นภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

ขึ้นมาโดยมนุษย์เพื่อสมาชิกทั้งหมดสามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างดุลยภาพระหว่างมนุษย์ด้วยกันและระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ (ประเวศ วะสี, 2539: 14)

วัฒนธรรมเป็นรากฐานของความมั่นคงของชาติเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบันซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปในสังคม เป็นสิ่งที่ควบคุมสังคมสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่สังคม เพราะในวัฒนธรรมจะมีทั้งความศรัทธา ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน ดังนั้นวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีผลมาจากความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งการศึกษา อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ สังคมการขยายตัวของอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ทำให้สภาพความเป็นอยู่แบบสังคมไทยดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปมาก การเข้ามาเรียนหรือทำงานในเมืองใหญ่ ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง การมุ่งหาเงินเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น การมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ การพักอาศัยในหมู่บ้านจัดสรร คอนโด ลดการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านทำให้คนรุ่นใหม่หมดความเชื่อถือและศรัทธาในจารีตประเพณีของท้องถิ่นที่เคยมีบทบาทสำคัญในการสร้างและควบคุมความสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งง่ายขึ้นเมื่อสังคมซับซ้อนขึ้น และกระบวนการควบคุมสังคมอ่อนแอลง ปัญหาอาชญากรรมจึงเกิดมากขึ้นทั้งยังมีลักษณะที่รุนแรงมากขึ้นและมีอัตราการทำร้ายความผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้นจะเห็นได้จากข้อมูลการจับกุมผู้กระทำความผิดผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่องทั้งที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมมือกันรณรงค์และป้องกันแก้ไขปัญหาที่

เกิดขึ้นอย่างจริงจังในการควบคุมอาชญากรรมซึ่งได้ผลและมีประสิทธิภาพโดยใช้วิถีและวัฒนธรรมของชุมชนอำเภอหนึ่งของจังหวัดปทุมธานีคือ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีวิถีและวัฒนธรรมที่โดยเฉพาะชุมชนชาวอมุส่วนใหญ่นับถือคนเฒ่าคนแก่เป็นผู้นำทางความคิด โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างจากชาวไทยทั่วไปในอำเภออื่นๆ ของจังหวัดปทุมธานี อีกทั้งยังมีวิถีชีวิต ความเชื่อ การสืบทอดจากบรรพบุรุษรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ทำให้คนรุ่นหลังยอมรับและยึดถือประเพณี ความเชื่อซึ่งสามารถควบคุมดูแลชุมชนให้สงบเรียบร้อย ปัญหาอาชญากรรมมีสถิติเกิดขึ้นน้อย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่นๆ เห็นได้ว่า อำเภอสามโคก ในปี พ.ศ. 2556-2559 มีสถิติอาชญากรรมเพียง 1,474 คดี (กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี, 2559) โดยเฉพาะประเภทคดียาเสพติดซึ่งอยู่ในหมวดความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย พบว่า อำเภอสามโคก มีสถิติคดีประเภทนี้น้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณาจากคดีที่เกิดขึ้นทั้งจังหวัดยังพบว่าสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ ยังมีมีน้อยปรากฏดังตาราง 1

จากสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2556-2558 (รับแจ้งความ) พบว่า บางคดีที่เกิดขึ้นมีจำนวนไม่มากนัก เช่น กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ กลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและคดีอาญาที่น่าสนใจ ซึ่งเกิดขึ้นเพียงประมาณหลักร้อยต่อปีมีเพียงบางปีเท่านั้นที่เป็นหลักพันแต่ก็ยังพบว่าในปีต่อมาคดีในกลุ่มดังกล่าวที่เกิดขึ้นในจังหวัดปทุมธานีมีอัตราการเกิดขึ้น-ลงตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า วิถีวัฒนธรรมชุมชนเป็นกลไกสำคัญที่สามารถ

ตาราง 1 สถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2556-2558 (รับแจ้งความ)

ประเภทกลุ่มคดี	2555	2556	2557	2558
กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	97	100	84	69
กลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย	639	508	481	473
กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	2,099	1,427	1,078	1,414
กลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ	1,173	890	651	671
กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	7,438	10,499	7,873	4,432

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558)

นำมาประยุกต์ใช้ในการควบคุมอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้น
อย่างมีประสิทธิภาพ

บททวนวรรณกรรม

วัฒนธรรมและประเพณีชุมชน

วัฒนธรรม หมายถึง วิธีแห่งการดำรงชีพที่มนุษย์
สร้างขึ้นตามที่มีมนุษย์มีความสัมพันธ์กับมนุษย์ มนุษย์กับ
สังคมและมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นระบบความรู้ความ
คิดหรือความเชื่อจนเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติสืบทอดกันมา
เป็นวิธีการหรือแบบแผนและมีการอบรมถ่ายทอดไปสู่
สมาชิกรุ่นต่อมา (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2536: อังโน กิ่งแก้ว
มรภจันดา, 2550: 25)

พระยาอนุমানราชชน อธิบายไว้ว่า ประเพณีและ
วัฒนธรรมเมื่อว่าตามเนื้อความเป็นสิ่งเดียวกันคือ ไม่ใช่มี
อยู่โดยธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่สังคมหรือคนในสังคมร่วมกัน
สร้างให้มีขึ้นและถ่ายทอดให้แก่กันได้ (อานนท์ อภาภิรม,
2515: 15)

ประเพณี หมายถึง ความประพฤติที่สืบทอดต่อกัน
มาจนเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในหมู่คณะและ
หมายความรวมถึงรูปแบบของความเชื่อ ความคิด การ
กระทำ ค่านิยม ทศนคติ ศีลธรรม ระเบียบ แบบแผนและ
วิธีการกระทำสิ่งต่างๆ โดยอาจแบ่งประเพณีตั้งแต่เกี่ยวกับ
ชีวิตในครอบครัวและการสนุกสนานรื่นเริงของส่วนรวม
เช่น สงกรานต์เข้าพรรษาออกพรรษา เป็นต้น (ผ่องพรรณ
มณีรัตน์ 2521: 1-2)

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี
ชุมชนนั้น มีนักวิชาการและนักคิดหลายท่านได้ให้ความ
หมายมีความสำคัญตลอดจนลักษณะของวัฒนธรรมและ
ประเพณีชุมชนไว้ดังนี้

วัฒนธรรมของชุมชนชนบทก่อตัวขึ้นจากการต่อสู้
เพื่อให้ทุกคนมีอยู่มีกินและจากการที่ต้องอยู่ร่วมกันและ
สัมพันธ์กันเป็นสังคมชุมชนการต่อสู้เพื่อการมีอยู่มีกินก่อ
ให้เกิดวัฒนธรรมทางการผลิตแบบกสิกรรม เกิดการคิดค้น
และพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ การที่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน
จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ที่ทำให้ทุกคนอยู่
ร่วมกันอย่างสันติสุขก่อให้เกิดวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน
สัมพันธ์กันเกิดเป็นจารีตประเพณี ระบบกฎเกณฑ์และพิธี
กรรมต่างๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกของชุมชนทั้งรุ่นปัจจุบัน
และรุ่นต่อไปได้ยึดถือปฏิบัติและสืบทอดกันต่อไป (สุรเชษฐ์

เวชพิทักษ์, 2533: 8)

วัฒนธรรมและประเพณีของอำเภอสามโคก

ผลผลิตทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนหนึ่งในสังคม
แสดงความหมายและเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของกลุ่ม
วัฒนธรรมแต่ละสังคมเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความต่อเนื่อง
ของประวัติศาสตร์ประสบการณ์ ความจริงและปัจจุบัน
อำเภอสามโคกมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของ
คนมอญนับแต่อพยพมาในอดีตซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เป็นทั้ง
รูปธรรมและนามธรรมที่ปรากฏให้เห็นและมีการสืบทอด
กันมาจากรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย มาสู่รุ่นลูกหลานเล่นไปเรื่อยๆ
ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นนามธรรมอันเป็นอัตลักษณ์
มีดังนี้

1. ประเพณีความเชื่อการนับถือผีชาวสามโคกโดย
เฉพาะมอญนับถือศาสนาพุทธอย่างเคร่งครัดและในขณะที่
เดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการนับถือผีด้วยซึ่งผีที่ชาว
มอญนับถือมีหลายชนิดแต่ที่สำคัญมีเพียง 2 ชนิดคือ (สุภรณ์
โอเจริญ, 2541: 87)

1.1 ผีประจำหมู่บ้านหรือที่เรียกว่า pea cu
ประดิษฐานไว้ในศาลที่ชายทุ่งและมีการทำพิธีบูชา

1.2 ผีบ้านหรือผีเรือนหรือที่เรียกว่า kalokhei
เป็นผีประจำตระกูล ซึ่งนับญาติเฉพาะทางฝ่ายชาย

2. ประเพณีการทำศพธรรมเนียมการทำศพมอญ
ถือว่าตายแบบธรรมดาเพราะโรคชราหรือป่วยมานาน
นิยมใช้การเผาเช่นเดียวกับคนไทย แต่ถ้าตายไม่ตีหรือโรค
ปัจจุบัน ประสบอุบัติเหตุ รวมทั้งเด็กที่อายุต่ำกว่า 12 ปี
ศพเหล่านี้จะไม่มีการเผาแต่ต้องฝังให้เร็วที่สุดโดยไม่มีการ
ประกอบพิธีใดๆ ประเพณีการทำศพมอญนับว่าเป็นงานใหญ่
งานหนึ่งขึ้นอยู่กับฐานะของผู้ตายและลูกหลาน โดยเฉพาะ
ถ้าผู้ตายเป็นพระสงฆ์หรือเจ้าอาวาส งานศพจะยิ่งใหญ่เป็น
งานระดับหมู่บ้านและตำบลโรงศพจะถูกสร้างอย่างวิจิตร
ทำเป็นยอดคล้ายปราสาทและยังมีการเจาะระฆังข้างๆ
โรงทั้ง 2 ด้านไว้ให้มองเห็นศพผู้ตายข้างในด้วย โรงศพอัน
งดงามนี้จะถูกเผาไปพร้อมๆ กับศพบนเชิงตะกอน การเผา
ศพพระมีข้อห้ามอยู่อย่างหนึ่งคือ ห้ามจุดไฟเผาด้วยมือต้อง
จุดด้วยดอกไม้เพลิงที่เรียกว่า “ลูกหนู”

3. ประเพณีทางศาสนาเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับผี
เป็นประเพณีที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกปีคือ สงกรานต์
และออกพรรษา เช่น เทศกาลออกพรรษาจะมีประเพณีที่

สำคัญคือ “ประเพณีตักบาตรพระร้อย” โดยเฉพาะการตักบาตรพระร้อยตามริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจะมีการตักบาตรเป็นระยะทางไกลเป็นกิโลเมตร การตักพระร้อยจะกระทำในเทศกาลออกพรรษาตั้งแต่วันแรก 1 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งถือเป็นวันฉัตรมงคลประเพณีของชาวมอญที่สืบทอดมายาวนาน คู่ชาวไทยเชื้อสายมอญ คำว่า พระร้อย หมายถึง การนิมนต์พระสงฆ์ จำนวน 100 รูป มารับบิณฑบาตทางเรือ ลักษณะเป็นการตักบาตรคล้ายกับการตักบาตรเทโวโรหณะ แต่ใช้เรือมาเป็นพาหนะมารับบิณฑบาต โดยประชาชนจะนั่งคอยใส่บาตรพระเรียงรายอยู่ริมตลิ่งตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นภาพที่สวยงามน่าตื่นตาตื่นใจและนับวันจะหาได้ยาก เป็นการแสดงวิถีชีวิตสืบเนื่องกับการอาศัยอยู่ริมแม่น้ำตลอดจนความรัก ความสามัคคีของชุมชนได้เป็นอย่างดี

4. ตักบาตรน้ำผึ้งประเพณีตักบาตรน้ำผึ้งหรือภาษามอญเรียกว่า ปะเวอรองหะปิยะตังชัชชาย จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 (กันยายน) ในงานมีการทำบุญตักบาตรโดยทางวัดจะเรียงบาตรหรือภาชนะอื่นๆ ไว้ สำหรับให้ชาวบ้านนำน้ำผึ้งใส่เพื่อถวายพระภิกษุและมีข้าวต้มผัดมาถวายทำบุญควบคู่กันไป

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็งและกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของแต่ละชุมชนในการร่วมมือกันโดยมีจิตสำนึกร่วมกันในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าและร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งได้มีนักวิชาการกล่าวถึงไว้ดังนี้

1. ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง ชุมชนมีหลายแบบชุมชนไม่จำเป็นต้องหมายถึงกลุ่มคนใหญ่มารวมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน แต่ความเป็นชุมชนสามารถให้คำจำกัดความได้คือ ความเป็นชุมชนนั้นอยู่ที่คนในชุมชนจำนวนหนึ่ง (คนละพื้นที่ก็ได้) มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน การเรียนรู้และร่วมกันกระทำภารกิจต่างๆ (ประเวศ วสี, 2541: 13) นอกจากนี้ความเป็นชุมชนนั้นจะมีลักษณะของการมีผู้คนหันหน้าเข้าหากันเพื่อเผชิญกับปัญหาจากสังคมภายนอก (อนุชาติ พวงสำลีและกฤตยา อาชวนิจกุล, 2542: 24)

2. องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งจะมีองค์

ประกอบสำคัญของกระบวนการพัฒนาโดยเน้นชุมชนเป็นตัวตั้งประกอบด้วยภูมิปัญญาและความรู้ที่สืบทอดองค์กรชุมชนและกลุ่มผู้นำที่มีคุณธรรมและภูมิปัญญา รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มและการจัดระเบียบในชุมชน

3. เวทีการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการบุกรุกจากภายนอก

นอกจากนี้ ชีรพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2544) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติไว้ว่า

1. การมีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญช่วยยึดเหนี่ยวคนในชุมชนและความเป็นชุมชน โดยเฉพาะวิสัยทัศน์ในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายการมีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือการมีสุขภาพที่ดี

2. การจัดองค์กรและการบริหารจัดการ ความเข้มแข็งของชุมชนส่วนหนึ่งสะท้อนภาพโดยความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนซึ่งประเด็นของความเข้มแข็งนี้คือ

ก. การจัดองค์กรที่ก่อให้เกิดกิจกรรมและความร่วมมือ หมายถึง รูปแบบการจัดองค์กรที่เหมาะสมมีการแบ่งบทบาทหน้าที่และประสานเครือข่ายเพื่อกระจายภาระงานพัฒนาไปสู่กลุ่มต่างๆ

ข. มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี โดยสามารถระดมทรัพยากรทั้งคน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ค. กระบวนการวางแผนมีประสิทธิภาพเกิดการมีส่วนร่วมจากชุมชนหรือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. การมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เป็นกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดประสบการณ์แก่อนุชนหรือคนรุ่นถัดไปในการรับช่วงต่อภาระงานของชุมชน

4. ทุนมีทุนในเชิงกายภาพคือ มีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพโดยเฉพาะผู้นำด้านต่างๆ ที่มีอยู่และมีความหลากหลายในชุมชน รวมทั้งการมีทุนที่เป็นตัวเงิน วัสดุอุปกรณ์สถานที่ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทุนทางวัฒนธรรม

5. เครือข่ายความร่วมมือหรือทุนเพื่อนจะทำให้มีความหลากหลายทั้งกิจกรรมและองค์กรหรือกลุ่มคนที่เข้าร่วมพัฒนาก่อให้เกิดอำนาจต่อรองและการพัฒนากิจกรรมสาธารณะมากขึ้น

6. สิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง เป็นอำนาจสาธารณะที่ก่อให้เกิดสิทธิตามมาและเป็นกลไก

ในการควบคุมกลไกตลาด การเงิน กฎหมายและการปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน

7. เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอก แสดงถึงสถานะภาพหรือศักยภาพของชุมชนจนเป็นที่ยอมรับจากภายนอกและเป็นแรงผลักดันให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในขีดความสามารถและศักยภาพของชุมชนมากขึ้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งกันและกัน

การป้องกันอาชญากรรม

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) และการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) นั้นมีความแตกต่างกันในความหมายอย่างเด่นชัด การป้องกันอาชญากรรมคือ ความพยายามที่จะขวางกั้นอาชญากรรม ก่อนจะมีเหตุเกิดขึ้น ซึ่งในสภาพความเป็นจริงต้องยอมรับว่าไม่สามารถที่จะป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมได้ทั้งหมดในขณะที่การควบคุมอาชญากรรมเป็นมาตรการที่ทางการนำมาใช้เพื่อจัดการกับอาชญากรรมและอาชญากรหลังจากที่ได้รับกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว (Allen, Friday, Roebuck and Edward, 1981: 271) ดังนั้นงานตำรวจไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามผู้กระทำความผิด การจับกุมคุมขัง สอบสวนดำเนินคดี พิพากษาพิพากษาความผิด ดำเนินการตามคำสั่งศาล รวมทั้งการบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดนั้นเป็นมาตรการของการควบคุมอาชญากรรมซึ่งล้วนแต่เป็นการดำเนินการหลังจากที่ได้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว (Allen et al., 1981: 272)

จากความหมายของการควบคุมอาชญากรรมพอสรุปได้ว่าการควบคุมอาชญากรรมนั้นจะต้องให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้นได้เปลี่ยนระดับหนึ่งเท่านั้นและจะเป็นมาตรการของการรักษาระดับการเกิดอาชญากรรมให้อยู่ในเขตจำกัด

Johnson (1978: 497) ได้เสนอแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมไว้ 2 ทางด้วยกันคือ

1. การป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งต่อบุคคล โดยการบังคับใช้กฎหมายให้ปฏิบัติตามด้วยการยับยั้งผู้ที่จะประกอบอาชญากรรมหรือจับกุมผู้กระทำความผิดไปฟ้องลงโทษ
2. การป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวมเอาความสัมพันธ์ทุกอย่างที่มีอยู่ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ตลอดจนอิทธิพลต่างๆ ที่มีส่วนทำให้เกิดอาชญากรรมไว้ได้มาวิเคราะห์และหาแนวทาง

ป้องกัน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการป้องกันอาชญากรรม

ทฤษฎีและรูปแบบที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นมีหลากหลาย ในปัจจุบันนี้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับทฤษฎีที่มุ่งไปทางด้านการป้องกันก่อนเกิดเหตุอาชญากรรมและการให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน ดังแนวทางของทฤษฎีต่อไปนี้

1. ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory)

แนวทางการป้องกันอาชญากรรมโดยการบังคับใช้กฎหมายเกิดขึ้นตามความเชื่อของสำนักดั้งเดิม (Classical School) มีความเชื่อว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์มีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ตัดตัวมาตั้งแต่กำเนิด การที่เกิดอาชญากรรมขึ้นเนื่องจากมนุษย์พิจารณาแล้วว่าการประกอบอาชญากรรมเกิดประโยชน์มากกว่าโทษที่จะได้รับไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือบทลงโทษรวมทั้งโทษที่ได้รับไม่มีความรุนแรงจึงไม่มีความเกรงกลัว ดังนั้นแนวทางการป้องกันวิธีนี้จึงมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป็นการป้องกันปราบอาชญากรรมทำให้คนในสังคมมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายและบทลงโทษ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526: 8)

2. ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Theory)

ในขณะที่ความนิยมในมาตรการและทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายเริ่มเสื่อมคลายลง การป้องกันอาชญากรรมอีกลักษณะหนึ่งกลับได้รับความสนใจสูงขึ้นคือทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526: 11) มีรากฐานแนวความคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยาสำนักนิเวศวิทยา (The Ecological School of Criminology) ในทศวรรษที่ 1920 สำนักนี้อยู่ภายใต้การนำของ Park ได้รับอิทธิพลแนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของชุมชน 3 ทางคือ แนวทางความคิดของ Durkheim ที่กล่าวถึงความหนาแน่นของประชากรที่เป็นปัจจัยที่กระทบต่อความแก่งแย่งทางสังคมและการแบ่งงาน

นักอาชญาวิทยากลุ่มชิคาโกคือ Burgess ได้เสนอ

ทฤษฎีวงรอบ (Concentric Circles Theory) โดยศึกษา การเกิดอาชญากรรมในมหานครชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ๆ จากการลากเส้นครึ่งวงกลมที่มีช่วงห่างกันเส้นละ 2 ไมล์ เริ่มจากศูนย์กลางของมหานครดังกล่าว พบว่า อาชญากรรมมักมีสถิติสูงมากในบริเวณใจกลางเมืองชิคาโก ซึ่งเป็นย่านธุรกิจกับย่านที่อยู่อาศัยสถิติอาชญากรรมรวมทั้งปัญหาต่างๆ ของชุมชนลดทุกขณะเมื่อถอยห่างจากใจกลางใจเมืองออกไป

จากการศึกษาของนักอาชญาวิทยา สรุปได้ว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่บริเวณใดที่เกิดอาชญากรรมขึ้นบ่อยครั้งก็จะเกิดซ้ำๆ อยู่เช่นนั้นซึ่งทางกลุ่มชิคาโกเห็นว่าเป็นการขาดระเบียบของสังคม (Social Disorganization) หมายถึง สภาวะแตกสลายของกลไกทางสังคมที่มีหน้าที่ค้ำจุนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขวัญกำลังใจของสมาชิกในสังคม แนวความคิดของกลุ่มชิคาโกเป็นพื้นฐานในการสร้างแนวความคิดต่อเนื่องในเวลาต่อมาคือ แนวคิดของ Gans มีแนวคิดที่เรียกว่าหมู่บ้านในเมือง (Urban Village) โดยเชื่อว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการรักษาความปลอดภัยการก่อให้เกิดความสมัครสมานกลมเกลียวร่วมมือร่วมใจในการป้องกันอาชญากรรม กล่าวได้ว่าแนวคิดของ Gans เกี่ยวกับหมู่บ้านในเมืองจึงเป็นความพยายามในการป้องกันอาชญากรรมโดยจัดเฉพาะสภาพชุมชนเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

จากทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมสรุปได้ว่า การจัดสภาพทั่วไปในระดับเมือง ชุมชนละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมตามแนวทฤษฎีนี้ตำรวจจะมีบทบาทฝ่ายวางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันปราบปราม

3. ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)

ทฤษฎีจะเน้นหนักไปในทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยเชื่อว่าประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมอยู่ที่การควบคุม ระเบียบและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลักใหญ่จะต้องมีสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดและมีการพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดสูงเนื่องจากหาก

เจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมหรือจับผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพเรียบร้อยของสังคมสูญสิ้นไปและเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตย่อมได้รับผลกระทบกระเทือน (ประธาน วัฒนวานิช, 2520: 150) การควบคุมอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในระดับสูงซึ่งในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นจะต้องมีการจับกุม การฟ้องร้องและการพิพากษาผู้กระทำความผิดอาญาได้ทั้งหมดซึ่งแน่นอนว่าจะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วมีการดำเนินการในรูปที่เป็นทางการน้อยและปราศจากอุปสรรคที่กินเวลา การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสิทธิภาพสูงเช่นนี้ทำให้มีผลการปราบปรามอาชญากรรมสูงตามไปด้วยส่งผลให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย

วิถีวัฒนธรรมชุมชน กลไกและการประยุกต์ใช้ในการควบคุมอาชญากรรม

วิถีวัฒนธรรมชุมชน กลไกในการควบคุมอาชญากรรม

ชาวอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี นั้นเดิมเป็นชาวมอญซึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวมอญจะมีการนับถือผีซึ่งถือได้ว่าเป็นประเพณีความเชื่อ โดยเฉพาะชาวมอญในอำเภอสามโคกจะมีความเคร่งครัดและนับถือพุทธศาสนา ชาวมอญจะให้ความสำคัญกับบุตรชายคนหัวปีมากเพราะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เก็บสมบัติประจำตัวผีผู้รับผีจะต้องคอยระวังรักษาข้าวของของผีให้คงอยู่สภาพเดิม ไม่เช่นนั้นแล้วก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับครอบครัวซึ่งความเชื่อดังกล่าวนี้อาจจะทำให้บุตรชายของชาวมอญมีความเคร่งครัดและจะไม่กระทำความผิดซึ่งมีผลเป็นการควบคุมอาชญากรรมอย่างหนึ่ง

ประเพณีงานศพ การทำศพมอญถือว่าเป็นงานสำคัญและเป็นงานใหญ่ โลงศพจะถูกสร้างอย่างวิจิตรพิสดาร ทำคล้ายยอดปราสาทและมีลักษณะที่ข้างโลงจะต้องเจาะช่องเพื่อให้เห็นศพผู้ตายและในการเผาศพ ห้ามจุดไฟเผาด้วยมือหากเป็นศพพระสงฆ์จะต้องจุดด้วยดอกไม้เพลิงที่เรียกว่า “ลูกหนู” ซึ่งทำจากดินประสิวผสมกำมะถัน

ประเพณีสงกรานต์ ออกพรรษาและตักบาตรพระ ร้อยตักบาตรน้ำผึ้งซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 และได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมอีกว่าวิถีวัฒนธรรมชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ของอำเภอสามโคกจะมีลักษณะที่แตกต่างจากถิ่นอื่น เพราะเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่เก่าแก่

มีวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2179 ในแผ่นดินพระเจ้าปราสาททองแห่งกรุงศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนคือการกวนข้าวทิพย์ซึ่งลักษณะพิเศษของข้าวทิพย์ของอำเภอสามโคกจะมีความแตกต่างจากถิ่นอื่นคือ จะประกอบด้วยธัญพืช 60-70 ชนิดที่คละเคล้าผสมกันซึ่งกลุ่มผู้นำศาสนาเห็นว่าเป็นกระบวนการที่สร้างความสามัคคีให้กับชุมชนและเป็นกระบวนการสร้างคุณค่าให้กับชุมชนและความสามัคคีที่เกิดขึ้นในชุมชนจะช่วยลดอัตราการเกิดอาชญากรรมในชุมชนได้

อำเภอสามโคกเป็นแหล่งวัฒนธรรมประเพณีที่เก่าแก่มีการสืบทอดมาอย่างยาวนานดังคำพูดที่ว่า “การสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นทั้งด้านความเชื่อและการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีผลต่อความมั่นคงด้านจิตใจและพลังศรัทธาตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชนซึ่งความเชื่อดังกล่าวที่มีการสืบทอดกันมาทำให้เกิดปัญหา ความไม่สงบเรียบร้อยไม่เกิดขึ้นในสังคมและทำให้อาชญากรรมลดลงได้” แต่อย่างไรก็ตามประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนในอำเภอสามโคกนั้นนอกจากจะสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและมีผลต่อจิตใจแล้ว ประเพณีวัฒนธรรมของอำเภอสามโคกมีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์ที่สามารถควบคุมอาชญากรรมได้คือมีความเชื่อที่นับถือผีและนับถือผู้อาวุโสซึ่งสามารถสร้างกระบวนการสร้างกลไกให้เด็กและเยาวชนเข้ามาร่วมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้นเพราะหากมีการขยายผลมายังกลุ่มเด็กและเยาวชนแล้วในที่สุดก็จะเกิดความเชื่อความศรัทธาเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สามารถควบคุมอาชญากรรมได้ เพราะการที่เด็กและเยาวชนเข้าร่วมประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นทำให้เด็กและเยาวชนซึมซับเอาสิ่งดีงามและจะทำให้เกรงกลัวต่อการทำบาปทั้งนี้อาจมีการชักชวนให้เด็กและเยาวชนเข้าวัดหรือมีการร่วมประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ หรือมีการจัดประเพณีวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนซึ่งถือได้ว่าเป็นการควบคุมอาชญากรรมอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ในชุมชนยังได้มีการจัดตั้งผู้นำเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมโดยให้ชุมชนเป็นผู้คัดเลือกโดยพิจารณาจากบุคคลซึ่งเป็นผู้สรรสร้างคุณธรรมดีเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมเพื่อเป็นผู้นำวัฒนธรรมซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สร้างแบบอย่างให้เด็กและเยาวชนในการทำคุณงามความดีสืบไป

การประยุกต์ใช้ในการควบคุมอาชญากรรม

การที่จะนำวิถีวัฒนธรรมชุมชนที่มีความเข้มแข็งของอำเภอสามโคกนำไปใช้กับอำเภออื่นๆ หรือจังหวัดอื่นๆ นั้น สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้ชุมชนหรืออำเภออื่นๆ จะต้องสร้างกระบวนการสร้างความร่วมมือก่อให้เกิดความสามัคคีการนำวิถีวัฒนธรรมชุมชนจึงจะบรรลุผลเพราะประเพณีวัฒนธรรมของอำเภอสามโคกนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่นๆ ได้ แต่จะต้องมีผู้นำทางด้านประเพณีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและจะต้องมีกระบวนการในการรักษาประเพณีวัฒนธรรมที่ดี ตลอดจนมีกระบวนการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนโดยให้วัดเป็นศูนย์กลางในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อที่จะได้คุ้นเคยกับสิ่งดีงาม บุคคลที่เข้าร่วมนั้นจะยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและไม่ก่อปัญหาในชุมชนซึ่งทำให้สามารถควบคุมอาชญากรรมได้

สรุปได้ว่า วิถีวัฒนธรรมชุมชน กลไกและการประยุกต์ใช้ในการควบคุมอาชญากรรม กลไกที่สำคัญที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชนไม่ให้ก่ออาชญากรรมนั้นวิถีวัฒนธรรมชุมชนถือว่าเป็นกลไกหรือเป็นตัวจักรที่มีอิทธิพลมีบทบาทและมีความสำคัญในการควบคุมดูแลความประพฤติของคนในชุมชนหรือในท้องถิ่นให้เป็นไปตามกรอบจารีตประเพณีวัฒนธรรมข้อปฏิบัติหรือข้อบังคับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้อาวุโส ผู้นำวัฒนธรรม พระสงฆ์หรือญาติสนิท ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและระบบความเชื่อเป็นสิ่งที่สูงที่สุด ตลอดจนบิดามารดาถือว่าเป็นผู้มีบทบาทที่สุดในการควบคุมพฤติกรรมการก่ออาชญากรรม เพราะบิดาและมารดาอยู่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุดต้องตักเตือน อบรม สั่งสอนให้รู้ถึงบาปบุญคุณโทษ ความดีความชั่ว ตลอดจนให้เห็นถึงความสำคัญของประเพณีวัฒนธรรม

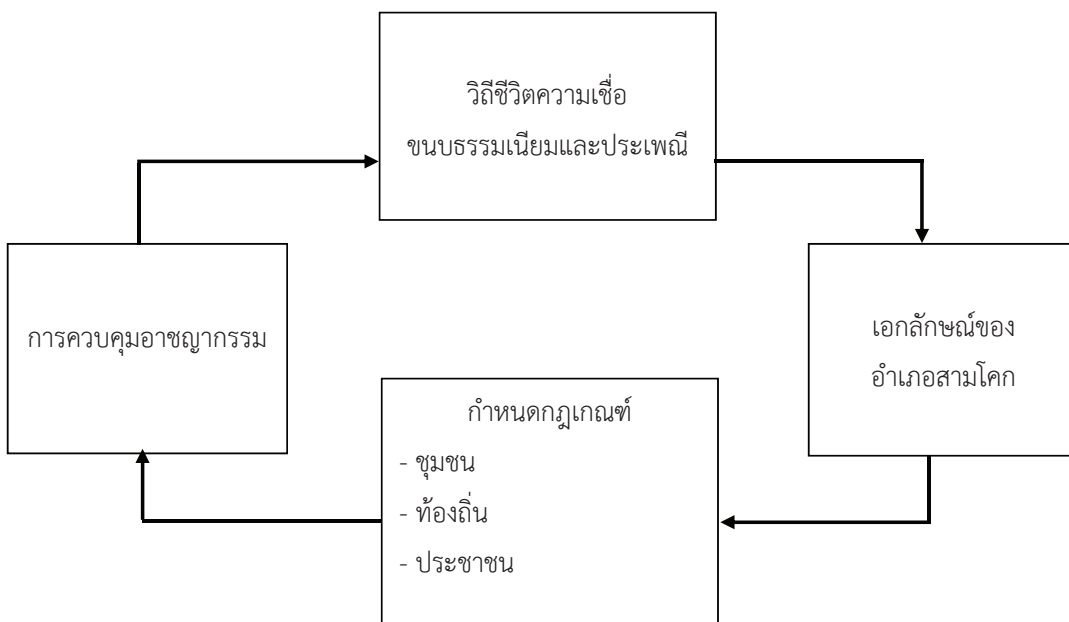
สรุป

วิถีวัฒนธรรมชุมชนอันประกอบด้วยวิถีชีวิต ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีมีผลในการควบคุมอาชญากรรมดังปรากฏในรูปวงล้อวัฒนธรรม (รูปที่ 1) เพราะวิถีวัฒนธรรมและจารีตประเพณีซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งดีงามโดยเฉพาะจารีตซึ่งถือว่าเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติที่ชุมชนได้

ควบคุมอาชญากรรม ซึ่งวัฒนธรรมจารีตประเพณีที่ชุมชนใช้ในการควบคุมอาชญากรรมซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่มีทุนทางสังคมได้แก่ การนับถือผี การนับถือผู้อาวุโสซึ่งผู้น้อยจะต้องนับถือผู้อาวุโสจะตอบโต้หรือโต้เถียงผู้อาวุโสไม่ได้ และจะต้องเคารพผู้ที่อาวุโสเพราะผู้ที่อาวุโสเป็นบุคคลที่เกิดก่อนย่อมมีประสบการณ์ที่ผ่านชีวิตย่อมรู้ว่าสิ่งใดดีสิ่งใดชั่ว สิ่งใดไม่ควรทำสิ่งใดควรทำ นอกจากนี้ประเพณีที่ชุมชนหรือท้องถิ่นปฏิบัติมาอย่างช้านานที่สามารถจะควบคุมพฤติกรรมของคนได้ ได้แก่ ตักบาตรน้ำผึ้ง ตักบาตรพระร้อย กวนข้าวทิพย์ ซึ่งหากอำเภอสามโคกรักษาประเพณีวัฒนธรรมดังกล่าวไว้ยิ่งยั้งจะทำให้ปัญหาอาชญากรรมของอำเภอสามโคก ไม่ขยายตัวในวงกว้างและจะลดน้อยลงไปเรื่อย โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดตั้งสถิติอาชญากรรมของอำเภอสามโคกมีเพียง 785 คดีเท่านั้น (กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี, 2559) เพราะเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่งดงาม เสริมสร้างความสามัคคี การมีส่วนร่วมต่างๆ ในชุมชนได้ เมื่อเกิดความสามัคคีแล้วจะส่งผลคนในชุมชนมีความสามัคคีกลมเกลียวช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสามารถควบคุมความประพฤติที่จะนำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรมได้

ดังนั้นการประยุกต์ใช้ในการควบคุมอาชญากรรมจะต้องมีการสร้างกลไกในการควบคุมอาชญากรรมของ

คนในชุมชนหรือท้องถิ่นให้เป็นไปตามวิถีวัฒนธรรม เช่น การอบรมสั่งสอนซึ่งเป็นวิธีการทั่วไปที่ยังใช้อยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นในอำเภอสามโคก อบรมสั่งสอนโดยผู้อาวุโส บิดามารดา ญาติสนิท การประพฤติการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในชุมชนซึ่งเป็นวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อให้เด็กและเยาวชนนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ประเพณีการขอขมาผีซึ่งเกิดจากความเชื่อ (Belief) ในการนับถือผีซึ่งเป็นวิธีการโดยเฉพาะชาวอมุญใช้กับสมาชิกให้มีความหลากหลายเมื่อฝ่าฝืนวิถีวัฒนธรรมชุมชนหรือท้องถิ่นเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นซึ่งกลไกในการควบคุมอาชญากรรมดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชน ท้องถิ่นอื่นๆ ได้นอกจากนั้นกลไกในการควบคุมอาชญากรรมของคนในชุมชนหรือท้องถิ่นให้เป็นไปตามวิถีวัฒนธรรม เช่น การใช้วัดหรือศาสนสถานเป็นกลไกที่มีอยู่ในชุมชนทั่วไปในการควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชนซึ่งวัดหรือศาสนสถานจะคอยชี้แนะ อบรมสั่งสอนในเรื่องศีลธรรมให้ละอายต่อบาปบุญคุณโทษของคนในชุมชนได้ บิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัวนับได้ว่าเป็นกลไกทางสังคมที่สำคัญที่สุดที่จะคอยว่ากล่าวตักเตือนแก่เด็กและเยาวชนเพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและเด็กและเยาวชนให้ความสำคัญมากที่สุด รวมถึงผู้อาวุโสหรือผู้นำเป็นผู้ที่คอยดูแลลูกหลาน คอยดูแลพฤติกรรมของคนในสังคมให้เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง

ภาพ 1 รูปร่างลัทธิวัฒนธรรม

และความเชื่อของชุมชนซึ่งกลไกเหล่านี้จะนำไปสู่การควบคุมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคมได้

ข้อเสนอแนะ:

จากการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้วิถีวัฒนธรรมชุมชนของอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีในการควบคุมอาชญากรรม ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้วิถีวัฒนธรรม

ชุมชน เห็นว่า ควรมีการศึกษาถึงวิถีวัฒนธรรมชุมชนที่เป็นรูปธรรมที่เป็นจุดเด่นและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยสามารถนำมาประยุกต์ในการควบคุมอาชญากรรมได้ตลอดจนศึกษาถึงวิถีวัฒนธรรมชุมชน จารีตประเพณีที่เป็นข้อห้ามและประชาชนหรือชุมชนปฏิบัติตามหรือไม่อย่างไร และการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือผู้นำชุมชนในการนำวิถีวัฒนธรรมชุมชนมาใช้ในควบคุมอาชญากรรม

เอกสารอ้างอิง

- กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี. (2559). สถิติอาชญากรรมในจังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี.
- กิ่งแก้ว มรกฏจินดา. (2550). การศึกษาวัฒนธรรมไทยเชิงเพื่อการจัดการเรียนรู้: กรณีศึกษา ณ หมู่บ้านสะแกกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองและหมู่บ้านลำไยียด ตำบลตลาดอินคา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2544). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งประชาคม: ประชาคม ประชาสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คลังนานา.
- นวลจันทร์ ทิศนชัยกุล. (2556). ระบบงานยุติธรรม: ยุคใหม่. จันทบุรี: โรงพิมพ์พรทิพย์การพิมพ์.
- ประเวศ วสี. (2539). การพัฒนามนุษย์ตามแนวทางมนุษยนิยม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิหมอชาวบ้าน.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2526). การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม: หลักทฤษฎีและมาตรการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประธาน วัฒนวานิช. (2520). ระบบความยุติธรรมทางอาญา: แนวความคิด เกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 9(2), 150.
- ผ่องพรรณ มณีรัตน์. (2521). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุระเชษฐ์ เวชพิทักษ์. (2533). รากฐานแห่งชีวิต: วัฒนธรรมชนบทกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: หมู่บ้าน.
- สุภรณ์ โอเจริญ. (2541). มอญในเมืองไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). คดีอาญาที่สำคัญ. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม, 2560, จากเว็บไซต์: <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries13.html>.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2515). มนุษย์กับสังคม: สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ.
- อนุชาติ พวงสำลีและกตยา อาชวณิจกุลคณะ. (2542). ขบวนการประชาสังคมไทย: ความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้ง.

References

- Johnson, G. B. (1978). *The Living World*. Massachusetts: McGraw-Hill.
- Kawahawong, Teerapong. *Community Empowerment Process: Civil Society*. Bangkok: klungnana. (in Thai).
- Maneerat, Pongpan. (1978). *Social and Cultural Change*. Bangkok: Kasetsart University. (in Thai).
- Morakotjinda, Kingkaew. (2007). *A study Thai Song culture for knowledge management a case study of Sakarai Village Donyaihaum Subdistrict Mueang District and Rumieag Village Talard Jinda Subdistrict Samphan District Nakhon Pathom Province*. Nakhon Pathom: Silpakorn University. (in Thai).
- National Statistical Office. (2015). *Criminal Case is Important*. Retrieved October, 29, 2017, from: <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries13.html>. (in Thai).
- Ocharoen, Suporn. (1998). *The Mons in Thailand*. Bangkok: Thammasat Printing House. (in Thai).
- Friday Paul C., Harry E. Allen, Julian B. Roebuck and Edward Sagarin. (1978). *Crime and Punishment: An Introduction to Criminology*. New York: Free Press.

- Pathumthani Provincial Police. (2016). Crime Statistics in Pathumthani Province. Pathumthani: Pathumthani Provincial Police.
- Piumsomboon, Piumsomboon. (1983). Crime Control through Environmental Design. Bangkok: Odeon-store. (in Thai).
- Tadsanachaikul, Nuanchan. Justice System: New Age. Chanthaburi: PhonThip Printing. (in Thai).
- Vejpitak, Vejpitak. (2010). Foundation of Life: Rural Culture and Development. Bangkok: Village. (in Thai).
- Wasi, Prawet. (1996). Human Development by Humanism. Bangkok: Folk Doctor Foundation. (in Thai).
- Wattanawanit, Prathan. (1977). Criminal Justice System: Concept of Crime Control and the Rule of Law. Thammasat Law Journal, Thammasart University 9(2), 150. (in Thai).